



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ Γ' ΕΛΑΣΣΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις 7 Ιουνίου 2023, με την εξής σύνθεση: Άννα Λιγωμένου, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Γεώργιος Βοΐλης, Βασιλική Σοφιανού, Ασημίνα Σακελλαρίου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Ευφροσύνη Παπαδημητρίου, Χριστίνα Κούνα, Ιωάννης Καλακίκος και Ελένη Σκορδά, Σύμβουλοι, εκτός από τη Βασιλική Προβίδη, Σύμβουλο, που είχε κώλυμα. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Ιωάννης Καλακίκος και Ελένη Σκορδά μετείχαν ως αναπληρωματικά μέλη. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Αντώνιος Νικητάκης, Επίτροπος Επικρατείας, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, Σταματίου Πουλή.

Για να δικάσει την από 6.6.2022 (Α.Β.Δ. ΕλΣυν .../.....2022) αίτηση του του, κατοίκου Αθηνών (οδός Τ.Κ.), ο οποίος εμφανίστηκε στο ακροατήριο και δήλωσε ότι επιθυμεί να συζητηθεί η υπόθεσή του,

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά του Νομικού Συμβούλου του Κράτους Νικολάου Καραγιώργη.

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση της 447/2022 απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου, ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της αίτησης αναίρεσης.

Τον Επίτροπο Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος, αφού ανέπτυξε και προφορικά την από 7.6.2023 γνώμη του, πρότεινε την εν μέρει παραδοχή της αίτησης αναίρεσης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο, με την παρουσία της Γραμματέως Σταυρούλας Τσάλα, συνήλθε στις 23 Οκτωβρίου 2024 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης.

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Αικατερίνης Μποκώρου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον νόμο

1. Για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (βλ. το με κωδικό πληρωμής ηλεκτρονικό παράβολο της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων) σύμφωνα με το άρθρο 309 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4700/2020 (Α' 127).

2. Η αίτηση αυτή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1332/2008, 3232, 3233/2011, 937/2024) και κατά τα λοιπά νομοτύπως. Επομένως, είναι τυπικά δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των προβαλλομένων δι' αυτής λόγων, κατ' αντιμωλία των διαδικών.

3. Με την κρινόμενη αίτηση, ο αιτών, στρατιωτικός συνταξιούχος, ζητεί την αναίρεση της 447/2022 οριστικής απόφασης του ΙΙΙ Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου (σε υπόθεση υπαγόμενη από 16.9.2020 στην αρμοδιότητα του Έκτου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου), με την οποία απορρίφθηκε η σωρευθείσα με έφεση στο από 16.11.2015 δικόγραφο (με Α.Β.Δ. /2015) αγωγή αυτού, με την οποία ζητούσε, κατόπιν περιορισμού του αιτήματος αυτής, να αναγνωστεί η υποχρέωση του Ελληνικού Δημοσίου να του καταβάλει νομιμοτόκως: (α) το ποσό των 27.054,52 ευρώ ως αποζημίωση, κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., που αντιστοιχεί σε διαφορές μεταξύ του καταβληθέντος σ' αυτόν με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Υπαστυνόμου Β' ποσού σύνταξης και του δικαιούμενου, κατά τους ισχυρισμούς του, ποσού με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Αστυνομικού Διευθυντή για το χρονικό διάστημα από 1.4.2014 έως 31.12.2015 και (β) το ποσό των 15.000,00 ευρώ, ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

4. Με το πρώτο λόγο αναίρεσης, κατά το πρώτο σκέλος αυτού, προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων περί αδικοπραξίας (άρθρο 298, 914 και 932 του Α.Κ.) απέρριψε την αγωγή του, με την οποία ζητούσε να αναγνωστεί η υποχρέωση του ήδη αναιρεσίβλητου να του καταβάλει νομιμοτόκως το ποσό των 27.054,52 ευρώ, ως αποζημίωση για τις συντάξεις που στερήθηκε για το χρονικό διάστημα από 1.4.2014 έως 31.12.2015 και ως προς το παρεπόμενο αίτημα των τόκων, αφού έκρινε ότι με τον αναδρομικό επανακανονισμό της σύνταξής του από 1.4.2014 με βάση τον αιτούμενο από αυτόν βασικό μισθό βαθμού Αστυνομικού Διευθυντή, σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 2838/2000 και 3016/2002, αποκαταστάθηκε η τρωθείσα νομιμότητα με αποτέλεσμα να μην υφίσταται πλέον η επικαλούμενη από αυτόν ζημία, αλλά ούτε και η βάση για τον καταλογισμό τόκων. Ειδικότερα, κατά τους ισχυρισμούς του αναιρεσειόντος, η έφεση και η αγωγή συνιστούν δύο αυτοτελή ένδικα βοηθήματα, τα οποία κατατείνουν στην επίτευξη διαφορετικού σκοπού (διάπλαση δικαιώματος και καταψήφιση χρηματικού ποσού, αντιστοίχως), το δε αντικείμενο καθενός από αυτά τα ένδικα βοηθήματα είναι διαφορετικό και ανεξάρτητο από τον τρόπο εκτέλεσης της σχετικής απόφασης και ότι ως εκ τούτου

η ικανοποίησή της αξίωσής του μπορούσε να επιδιωχθεί με την άσκηση είτε έφεσης είτε αγωγής, ακόμα και σωρευτικώς και ότι με την άσκηση σωρευτικώς των δύο ένδικων βοηθημάτων δεν καταργείται αυτοδικαίως το βοήθημα της αγωγής. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι η επιδίκαση τόκων οφείλεται τόσο σε περίπτωση αγωγής, όσο και σε περίπτωση έφεσης. Ισχυρίζεται δε συναφώς ο αναιρεσείων, ότι ακόμη και αν εξοφληθεί η κύρια απαίτηση, οι τόκοι, ως παρεπόμενη αξίωση της αγωγής, παραμένουν στο ακέραιο για τα γεννηθέντα ήδη δικαιώματα.

5. Στο άρθρο 49 του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο άσκησης του ενδίκου βοηθήματος από τον ήδη αναιρεσείοντα π.δ/τος 1225/1981 ορίζεται ότι «1. Διά της εφέσεως η υπόθεσις μεταβιβάζεται εις το αρμόδιον Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως προς μεν το νόμω βάσιμον της πράξεως ή αποφάσεως κατά το σύνολον, ως προς δε το ουσία βάσιμον της πράξεως ή αποφάσεως κατά τα διά της εφέσεως και των προσθέτων λόγων καθοριζόμενα όρια. 2. Το δικαστήριο την νομικώς πλημμελή πράξιν ακυροί, εν όλω ή εν μέρει, ή μεταρρυθμίζει αναλόγως, φυλασσομένης της διατάξεως της επομένης παραγράφου. Την ουσιαστικώς εσφαλμένην πράξιν ακυροί ή μεταρρυθμίζει εντός των εν τη εφέσει ορίων, κρίνον περαιτέρω επί της ουσίας της υποθέσεως. 3. Διά της αποφάσεως αυτού το δικαστήριο δεν δύναται να καταστήση χείρονα την θέσιν του εκκαλούντος. 4. Το Δικαστήριο εφαρμόζει τον κατά τον χρόνον της εκδόσεως της εκκαλουμένης πράξεως ή αποφάσεως ισχύοντα νόμον. 5. Εις την κατ' έφεσιν δίκην επιτρέπεται η επίκλησις και προσαγωγή νέων αποδεικτικών μέσων».

6. Στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, που εφαρμοζόταν κατά τον κρίσιμο χρόνο και στην ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου διαδικασία (άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, άρθρο 12, παρ. 2 ν. 3472/2006), ορίζεται ότι: (Στο άρθρο 71, παρ. 1) «Αγωγή μπορεί να ασκήσει εκείνος ο οποίος έχει, κατά του Δημοσίου ή άλλου νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου, χρηματική αξίωση από έννομη σχέση δημόσιου δικαίου», (στο άρθρο 73, παρ. 2) «Αίτημα της αγωγής μπορεί να είναι: α) η καταψήφιση της αξιούμενης παροχής, ή β) η αναγνώριση της αντίστοιχης αξίωσης», (στο άρθρο 80, παρ. 1) «Το δικαστήριο, κατά την επίλυση της διαφοράς, είτε δέχεται την αγωγή εν όλω ή εν μέρει και, ανάλογα με το αίτημά της, επιδικάζει την παροχή ή απλώς αναγνωρίζει τη σχετική αξίωση, είτε απορρίπτει την αγωγή».

7. Κατά την έννοια των προαναφερόμενων διατάξεων, το Ελεγκτικό Συνέδριο, δικάζον κατ' έφεση, έχει την εξουσία, εφόσον δεχθεί το παράνομο αυτής, όχι μόνο να ακυρώσει την προσβληθείσα ενώπιόν του πράξη, ήτοι να την εξαφανίσει παντελώς από την έννομη τάξη, αλλά και να τη μεταρρυθμίσει, δηλαδή να επέμβει το ίδιο, κατ' αποδεκτή διασταύρωση των λειτουργιών, στη διατύπωση της προσβαλλόμενης πράξης αφαιρώντας διατάξεις της και υποκαθιστώντας σ' αυτήν άλλες με όλες τις εντεύθεν συνέπειες που για την πράξη αυτή συνεπάγεται τούτο, ιδίως αναφορικά, όταν πρόκειται περί συνταξιοδοτικής πράξεως, με τον επανυπολογισμό της οφειλομένης στον δικαιούχο παροχής. Από τα ανωτέρω παρέπεται ότι η δικαστική προστασία που παρέχεται στον δικαιούχο σύνταξης όταν

το Δικαστήριο τούτο, δικάζον κατ' έφεση, μεταρρυθμίζει τη συνταξιοδοτική πράξη που τον αφορά, συνίσταται στη διάπλαση κατά τέτοιο τρόπο του δικαιώματος αυτού, ώστε η ικανοποίηση των επιδίκων αξιώσεών του να προκύπτει εξ αυτής της ίδιας πλέον της διοικητικής πράξης, ως προέκυψε μετά τη δικαστική μεταρρύθμιση αυτής, που λόγω της αρχικής της διατύπωσης είχε προσβάλει το δικαίωμα του εκκαλούντος και είχε ως συνέπεια τούτου προκαλέσει την ενώπιον του Δικαστηρίου διαφορά. Με την έφεση δεν αναγνωρίζεται δηλαδή απλώς ένα δικαίωμα ή διαπιστώνεται μια παρανομία, ούτε ακόμη απευθύνεται από Δικαστήριο μια διαταγή προς τη Διοίκηση. Με το ένδικο αυτό μέσο, η δικαστική εξουσία αναπλάθει τη διοικητική σχέση, επεμβαίνουσα στην πράξη από την οποία προέκυψε η διαφορά, έτσι ώστε και στο πλαίσιο της εκτελεστικής εξουσίας, να μην υφίσταται ο,τιδήποτε είχε πλήξει το επίδικο δικαίωμα (ΕλΣυν αποφ. Ολ. 484/2018, 371/2024). Επομένως, μετά την παραδοχή της έφεσης συνταξιούχου, την ακύρωση της προσβαλλόμενης πράξης και τον επανακανονισμό της σύνταξής του, με συνυπολογισμό στον χρόνο της πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας του και του χρονικού διαστήματος το οποίο αυτός διήνυσε εκτός υπηρεσίας, ως συνέπεια μη νομίμων διοικητικών πράξεων που εξαφανίσθηκαν δικαστικώς, αναδρομικά από τον χρόνο έναρξης ισχύος της ακυρούμενης πράξης, η σχετική αγωγή, κατά το μέρος που αφορά στην αξίωση του συνταξιούχου για αποζημίωση, κατ' άρθρο 105 Εισ.Ν.Α.Κ., για τη ζημία που υπέστη από τον μη ορθό κανονισμό της σύνταξής του από το προαναφερόμενο χρονικό σημείο, πρέπει να απορριφθεί, καθόσον μετά την παραδοχή της έφεσης αυτού αποκαταστάθηκε αναδρομικώς η τρωθείσα με την παράνομη διοικητική ενέργεια νομιμότητα, αιρουμένων αναδρομικώς και των οικονομικών αυτής συνεπειών και ως εκ τούτου δεν υφίσταται πλέον η επικαλούμενη από τον ενάγοντα και επαχθείσα, εξ αιτίας της ως άνω παράνομης ενέργειας, ζημία. Κατά λογική ακολουθία, δεν υφίσταται πλέον η βάση για τον καταλογισμό τόκων, καθώς ελλείπει το κεφάλαιο αποζημίωσης, χωρίς πάντως τούτο να σημαίνει ότι ο αποκατασταθείς, κατά τα ανωτέρω, ενάγων δεν δύναται να διεκδικήσει αποζημίωση εξ άλλου λόγου, αν μπορεί να αποδείξει και άλλη ζημία, πλην της αναδρομικώς αποκατασταθείσας, που υπέστη εκ της αυτής παράνομης πράξης. Εξάλλου, η έφεση και η αγωγή αποζημίωσης, σε περιπτώσεις όπως η προαναφερόμενη, έχουν δικονομική μόνον αυτοτέλεια και όχι ουσιαστική, δοθέντος ότι η βάση του αιτήματος δικαστικής προστασίας του διαδίκου είναι και στις δύο περιπτώσεις το παράνομο της αυτής διοικητικής πράξης (βλ. και ΕλΣυν αποφ. Ολ. 484/2018, 371/2024, 562/2024).

8. Στην υπό κρίση υπόθεση, το δικάσαν Δικαστήριο, κατά την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δέχθηκε τα ακόλουθα: Με την/.....2015 τροποποιητική πράξη της 44ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ., κανονίστηκε στον αναιρεσειόντα, στρατιωτικό συνταξιούχο, μηνιαία σύνταξη με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Υπαστυνόμου Β', πληρωτέα από 1.4.2014, κατόπιν αναγνώρισης συνολικής συντάξιμης

υπηρεσίας από έτη 12 μήνες 11 και ημέρες 24, παραλλήλως δε απορρίφθηκε αίτημά του να προσμετρηθεί στη συντάξιμη υπηρεσία του και το χρονικό διάστημα από 15.1.1987 έως 25.9.2012, κατά το οποίο αυτός είχε παραμείνει εκτός υπηρεσίας, αφενός διότι είχε κριθεί ότι η σωματική ανικανότητά του τον εμπόδιζε να ανταποκριθεί στα καθήκοντά του και αφετέρου διότι του είχε επιβληθεί η ποινή της απόταξης. Κατά της ανωτέρω πράξης αυτός άσκησε την από 16.11.2015 έφεση, την οποία σώρευσε στο ίδιο δικόγραφο με αγωγή. Με την 797/2018 απόφαση του (πρώην) ΙΙΙ Τμήματος, στις ορθές σκέψεις της οποίας παραπέμπει η αναιρεσιβαλλόμενη, έγινε δεκτή η εν λόγω έφεση, ακυρώθηκε η ως άνω/.....2015 πράξη και αναπέμφθηκε η υπόθεση στο Γ.Λ.Κ., προκειμένου το τελευταίο να προβεί σε επανακανονισμό της σύνταξης αυτού από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της ακυρωθείσας πράξης (1.4.2014), με προσμέτρηση στη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του ήδη αναιρεσειόντος και του χρονικού διαστήματος από 15.01.1987 έως 25.9.2012, κατά το οποίο αυτός είχε παραμείνει εκτός υπηρεσίας. Με την ίδια απόφαση αναβλήθηκε η έκδοση οριστικής απόφασης επί της σωρευόμενης αγωγής, προκειμένου να προσκομισθούν αφενός η πράξη επανακανονισμού της σύνταξής του, που θα εκδιδόταν σε εκτέλεση της ως άνω οριστικής απόφασης του Τμήματος επί της σωρευθείσας έφεσης, αφετέρου βεβαίωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Συντάξεων για τα ποσά σύνταξης που αυτός είχε λάβει κατά το επίδικο χρονικό διάστημα, ήτοι από 1.4.2014 έως 31.12.2015, και για τα ποσά που θα ελάμβανε για το ίδιο διάστημα, με βάση την εκδοθησόμενη σύννομη πράξη της συνταξιοδοτικής διοίκησης. Κατόπιν τούτων, εκδόθηκε η/.....2018 τροποποιητική πράξη της Διεύθυνσης Χορήγησης Συντάξεων Δημοσίου Τομέα του Ε.Φ.Κ.Α., με την οποία, σε συμμόρφωση με την 797/2018 απόφαση του Τμήματος, μεταρρυθμίστηκε η/.....2015 πράξη του Γ.Λ.Κ. και επανακανονίστηκε η σύνταξη του αναιρεσειόντος με βάση τον βασικό μισθό βαθμού Αστυνομικού Διευθυντή, αφού προσμετρήθηκε στη συνολική πραγματική συντάξιμη υπηρεσία του και το χρονικό διάστημα από 15.1.1987 έως 25.9.2012, ορίστηκε δε αυτή πληρωτέα αναδρομικώς από 1.4.2014. Στη συνέχεια και μετά τη συμπλήρωση του φακέλου, η αγωγή επανεισήχθη ενώπιον του δικάσαντος Τμήματος, το οποίο, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, έκρινε ότι, μετά την παραδοχή της έφεσης του ήδη αναιρεσειόντος με την 797/2018 απόφαση αυτού και τη σε συμμόρφωση προς αυτήν έκδοση της/2018 τροποποιητικής πράξης του Ε.Φ.Κ.Α, με την οποία η σύνταξή του επανακανονίστηκε με βάση τον βασικό μισθό του βαθμού Αστυνομικού Διευθυντή, κατόπιν συνυπολογισμού στη συντάξιμη υπηρεσία του και του χρονικού διαστήματος από 15.1.1987 έως 25.9.2012, και ορίστηκε αυτή πληρωτέα αναδρομικώς από 1.4.2014, αποκαταστάθηκε αναδρομικώς η τρωθείσα με την προηγηθείσα παράνομη διοικητική ενέργεια νομιμότητα, αιρουμένων αναδρομικώς και των οικονομικών αυτής συνεπειών και ως εκ τούτου δεν υφίσταται πλέον η επικαλούμενη από τον αναιρεσειόντα και επαχθείσα, εξαιτίας της ως άνω παρανόμου ενεργείας, ζημία. Το

Τμήμα έκρινε δε περαιτέρω, ότι, κατά λογική ακολουθία, δεν υφίσταται πλέον η βάση για τον καταλογισμό τόκων, καθώς ελλείπει το κεφάλαιο της αποζημίωσης.

9. Ενόψει των ανωτέρω και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις της παρούσας (σκέψεις 5 έως 7), ο πρώτος λόγος αναίρεσης κατά το πρώτο σκέλος αυτού πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Και τούτο διότι το δικάσαν Τμήμα ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις περί αδικοπραξίας σε περίπτωση σωρευτικής άσκησης έφεσης για τον κανονισμό ή τη μεταρρύθμιση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και αγωγής, με ορθή δε και εμπεριστατωμένη αιτιολογία απέρριψε το αγωγικό του αίτημα για την υποχρέωση της αναγνώρισης καταβολής από το αναιρεσίβλητο του διεκδικούμενου ποσού των 27.054,52 ευρώ. Ειδικότερα, μετά την παραδοχή της έφεσης του ήδη αναιρεσειόντος με την 797/2018 απόφαση του Τμήματος και την, σε συμμόρφωση προς την απόφαση αυτή, έκδοση της/2018 τροποποιητικής πράξης του Ε.Φ.Κ.Α., αποκαταστάθηκε αναδρομικώς η τρωθείσα με την προηγηθείσα παράνομη διοικητική ενέργεια νομιμότητα, ήρθαν δε αναδρομικώς και οι οικονομικές συνέπειες αυτής, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται πλέον η επικαλούμενη από αυτόν και επαχθείσα, εξαιτίας της ως άνω παρανόμου ενεργείας, ζημία. Άλλωστε, μετά την έκδοση της ως άνω/2018 τροποποιητικής πράξης δεν υφίσταται παράνομη και ζημιογόνος άρνηση, κατά την έννοια του άρθρου 105 Εισ.Ν.Α.Κ., των οργάνων του Γ.Λ.Κ. να επανακαθορίσουν τη σύνταξη του ενάγοντος με βάση τον βασικό μισθό του βαθμού Αστυνομικού Διευθυντή, συνυπολογίζοντας στη συντάξιμη υπηρεσία του και το χρονικό διάστημα από 15.1.1987 έως 25.9.2012 και, συνεπώς, δεν γεννάται ευθύνη του Δημοσίου προς αποζημίωση. Περαιτέρω, ορθώς απερρίφθη με την αναιρεσιβαλλόμενη το αίτημα για την καταβολή τόκων, διότι οι τελευταίοι αποτελούν παρεπόμενη απαίτηση, συνεχόμενη αναγκαιώς με το κύριο αντικείμενο της δίκης, με βάση το οποίο προσδιορίζεται το ύψος της και από την τύχη του οποίου εξαρτάται και η κρίση επ' αυτής και συνεπώς δεν οφείλονται χωρίς την ύπαρξη αξίωσης επί του κεφαλαίου επί του οποίου υπολογίζονται.

10. Ο ειδικότερος δε ισχυρισμός του αναιρεσειόντος ότι η απόρριψη του αγωγικού του αιτήματος άγει σε καταστρατήγηση των διατάξεων περί αδικοπραξίας και αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 1 του Συντάγματος περί παροχής εννόμου προστασίας, καθώς και στα άρθρα 6 και 13 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής, καθώς φαλκιδεύονται το συνταξιοδοτικό και τα περιουσιακά του δικαιώματα και αποστερείται τελικώς τα δικαιούμενα ποσά συντάξεως, είναι επίσης απορριπτέος ως αβάσιμος. Τούτο, διότι με την εκδίκαση και την αποδοχή της έφεσης, που έχει δικονομική μόνο και όχι ουσιαστική αυτοτέλεια σε σχέση με την αγωγή αποζημίωσης, ως προς την αναγνώριση του παράνομου χαρακτήρα της συνταξιοδοτικής πράξης, παρέχεται πλήρης και αποτελεσματική, κατ' άρθρα 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, δικαστική προστασία του συνταξιοδοτικού και των περιουσιακών δικαιωμάτων των συνταξιούχων του

Δημοσίου, καθώς δι' αυτής το Δικαστήριο αναπλάθει και αποκαθιστά τη νομιμότητα στη συνταξιοδοτική σχέση, έτσι ώστε να μην υφίσταται οτιδήποτε είχε πλήξει το επίδικο δικαίωμα, διασφαλίζοντας ως εκ τούτου και τα απορρέοντα από τη συνταξιοδοτική σχέση περιουσιακά δικαιώματά τους. Άλλωστε, οι διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, που κατοχυρώνουν το δικαίωμα αποτελεσματικής πρόσβασης στη δικαιοσύνη, δεν αποκλείουν στον κοινό νομοθέτη να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις για την παροχή προστασίας από τα δικαστήρια, εφόσον οι ρυθμίσεις αυτές συνάπτονται με τη λειτουργία των δικαστηρίων και με την ανάγκη αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης και δεν υπερβαίνουν τα όρια εκείνα πέραν των οποίων θα συνεπάγονταν την άμεση ή έμμεση κατάλυση του προστατευόμενου από τις διατάξεις αυτές ατομικού δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας (ΕλΣυν Ολ. 562/2024 όπου και παραπομπή σε ΣτΕ Ολ. 601/2012, 3087/2011, 1583/2010 κ.ά.). Εξάλλου, μετά την αναδρομική διάπλαση του συνταξιοδοτικού δικαιώματος του αναιρεσείοντος και την αναδρομική αποκατάσταση της νομιμότητας των ενεργειών της συνταξιοδοτικής διοίκησης, ήρθαν αναδρομικώς και οι οικονομικές της συνέπειες, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται πλέον ζημία του ήδη αναιρεσείοντος και αντίστοιχη αξίωσή του για την καταβολή αποζημίωσης (ΕλΣυν Ολ. 562/2024 όπου και μειοψ.).

11. Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης, κατά το δεύτερο σκέλος αυτού, προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 105 Εισ.Ν.Α.Κ. και 932 του Α.Κ. και χωρίς νόμιμη αιτιολογία απέρριψε το αίτημά του αναιρεσείοντος για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης ποσού 15.000,00 ευρώ για ηθική βλάβη που του προκάλεσαν οι παράνομες παραλείψεις των οργάνων του Δημοσίου.

12. Κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 105 Εισ.Ν.Α.Κ. και 932 Α.Κ., ανεξάρτητα από την αποζημίωση για την περιουσιακή ζημία, το δικαστήριο της ουσίας, αν κρίνει ότι επήλθε στον αδικηθέντα ηθική βλάβη, δύναται να επιδικάσει επιπλέον εύλογη κατά την κρίση του χρηματική ικανοποίηση και να καθορίσει το ποσό αυτής, με βάση τους κανόνες της κοινής πείρας και λογικής και αφού εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά που θέτουν υπόψη του οι διάδικοι (όπως τον βαθμό πταίσματος του υπόχρεου, το είδος της προσβολής, κ.λπ.) (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1799, 1797/2018, 2595/2016).

13. Η κρίση του δικαστηρίου της ουσίας ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση επήλθε ηθική βλάβη, καθώς και ο προσδιορισμός από αυτό του ποσού της ανωτέρω χρηματικής ικανοποίησης, δεν υπόκειται σε αναιρετικό έλεγχο για εσφαλμένη εφαρμογή νόμου, δοθέντος ότι σχηματίζεται κατόπιν εκτίμησης πραγματικών περιστατικών και χωρίς υπαγωγή του πορίσματος σε νομική έννοια. Ελέγχεται, όμως, κατ' αναίρεση η ανωτέρω κρίση ως προς το αν ελήφθησαν υπόψη πραγματικά περιστατικά που δεν ήταν επιτρεπτό να συνεκτιμηθούν για τον σχηματισμό της κρίσης αυτής ή αν, αντιθέτως, παραλείφθηκαν να συνεκτιμηθούν

κρίσιμα προς τούτο πραγματικά περιστατικά, τα οποία είχαν τεθεί υπόψη του δικαστηρίου (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1799, 1797/2018, 2595/2016, πρβλ. ΣτΕ 1123, 1906, 3539, 2268/2015, ΑΠ Ολ. 9/2015).

14. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το δικάσαν Τμήμα έκρινε ότι, η αξίωση του ενάγοντος για επιδίκαση ποσού 15.000,00 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, πρέπει να απορριφθεί, καθόσον από το σύνολο των στοιχείων της υπόθεσης δεν στοιχειοθετείται νόμιμος λόγος για την αναγνώριση τέτοιας αξίωσης, δοθέντος ότι για να επιδικασθεί εις βάρος του Δημοσίου χρηματική ικανοποίηση προς αποκατάσταση ηθικής βλάβης ένεκα προσβολής της προσωπικότητας (άρθρα 57 και 932 Α.Κ.) απαιτείται, πέραν του παράνομου χαρακτήρα των πράξεων ή παραλείψεων οργάνων του Δημοσίου, να είναι οι εν λόγω πράξεις ή παραλείψεις αντικειμενικώς ικανές, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να προκαλέσουν την προσβολή της προσωπικότητας που επικαλείται ο παθών, αυτός δε ο ουσιαστικός όρος δεν απεδείχθη ότι συνέτρεξε στην προκειμένη περίπτωση.

15. Ο λόγος αυτός και κατά το δεύτερο σκέλος του είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι, όπως έγινε δεκτό στη σκέψη 13 της παρούσας, δεν μπορεί να νοηθεί εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου αναφορικά με την κρίση του Τμήματος για το εάν επήλθε ηθική βλάβη και τον προσδιορισμό του ύψους της (ΕλΣυν Ολ. 2495/2016 σκ. 27), δεδομένου ότι για την επιδίκαση ηθικής βλάβης απαιτείται και αρκεί η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, στην οποία εν προκειμένω προέβη το Τμήμα, το οποίο διέλαβε αναλυτική έκθεση του πραγματικού της συγκεκριμένης υπόθεσης και συνεκτίμησε όλες τις περιστάσεις, βάσει των οποίων στη συνέχεια διαμόρφωσε την απορριπτική κρίση του για το εν λόγω αίτημα, χωρίς να προβάλλεται η παράλειψη λήψης υπόψη συγκεκριμένων κρίσιμων περιστάσεων. Ενόψει των ανωτέρω και ελλείψει της προβολής ειδικότερων ισχυρισμών από τον αναιρεσείοντα, το Τμήμα κινήθηκε εντός των ορίων της διακριτικής του ευχέρειας και της συνήθους δικαστηριακής πρακτικής σε συναφείς συνταξιοδοτικές υποθέσεις (βλ. και ΕλΣυν 1799, 1797/2018, 2595/2016). Κατόπιν τούτου, και ο έτερος λόγος αναίρεσης περί έλλειψης πλήρους αιτιολογίας ως προς το αίτημα αυτό είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

18. Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης προβάλλεται ότι η αναιρεσιβαλλόμενη στερείται της απαιτούμενης εκ του άρθρου 93 παρ. 3 του Συντάγματος αιτιολογίας, με αποτέλεσμα να παρίσταται αόριστη, ανεπαρκής και αντιφατική.

19. Ο ισχυρισμός αυτός, ανεξαρτήτως του ότι προβάλλεται αόριστα, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι το δικάσαν Τμήμα, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν και έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, διέλαβε, για την απόρριψη των προβαλλόμενων δια της αγωγής αιτημάτων, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πλήρη, νόμιμη και χωρίς αντιφάσεις αιτιολογία.

20. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης πρέπει να απορριφθεί και να διαταχθεί η κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Δημοσίου (βλ. άρθρο 310 παρ. 1 του ν. 4700/2020).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την αίτηση. Και

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος παραβόλου υπέρ του Δημοσίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 23 Οκτωβρίου 2024, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ANNA ΛΙΓΩΜΕΝΟΥ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΜΠΟΚΩΡΟΥ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 5 Φεβρουαρίου 2025 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ